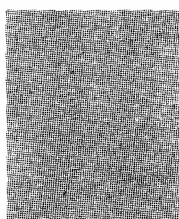

نسخه نویسی

در

یک نگاه

«قسمت هشتم»

دکتر فریدون سیامک نژاد

مقدمه:

آنتی بیوتیکها را در نسخه همکاران پزشک بررسی کردیم که در ادامه بحث تعدادی دیگر از نسخه‌های حاوی آنتی بیوتیکها را باهم مرور می‌کنیم.

نسخه شماره ۱۳:

مادری فرزند ۴ ساله‌اش را که دختر است به دلیل تب و بی‌تابی نزد پزشک معالج می‌برد. پزشک با معاینه وی

در قسمتهای قبل گفتیم که دارو چنانچه بجا و بمقدار مشخصی مصرف شود، نقش درمانی خویش را ظاهر می‌سازد و در غیر اینصورت بازی کردن با آتش است که اگر کسی را به هلاکت نرساند، داغش به جای خواهد ماند. باز گفتیم که برای کنترل مصرف بایستی نسخه نویسی کنترل شود. با این دیدگاه در شماره قبل،

و چند سوال از مادر، این نسخه را برای بیمار تجویز می‌کند. همانگونه که از نسخه پیداست، آمپول کلرامفنیکل آنهم یک عدد با دستور روزی ۱/۴ عضلانی برای بیمار تجویز میشود. در مورد مصرف کلرامفنیکل چنین توصیه شده است:

کلرامفنیکل را باید تنها در عفونتهایی که به سایر آنتی‌بیوتیکهای کم ضررتر جواب نمی‌دهند بکار برد. حتماً قبل از مصرف، حساسیت میکروبیهای عامل عفونت به این دارو باید ارزیابی شود.

به آقای پزشک بایستی گفته شود: توصیه فوق به این خاطر بوده که کلرامفنیکل از آن دسته داروهائی است که براحتی نمی‌توان با آن شوخی کرد. شوخی می‌گویم، چرا که این نسخه قبل از اینکه نسخه باشد، یک شوخی است. زیرا آمپول کلرامفنیکل برای کودکان توصیه نشده است. دوز آن در فرم خوراکی، ۵۰ میلی‌گرم برای هر کیلوگرم آنهم چهار بار در روز است. که اگر این

کودک را مثلاً ده کیلوگرم فرض کنیم، بایستی حداقل ۵۰۰ میلی‌گرم چهار بار در روز کلرامفنیکل آنهم از راه خوراکی برایش تجویز کنیم. دست آخر و شاه بیت مسأله که خط بطلان بر نسخه شما می‌کشد، مصرف کلرامفنیکل تزریقی بصورت عضلانی است که منع مصرف دارد. با این اوصاف به آقای دکتر بایستی بگوئیم که بدون هیچ درنگی ساعتی از وقت مطب را به مطالعه بپردازند. چرا که با این گونه طبابت نه تنها مصرف بی‌رویه و بیهوده دارو را دامن می‌زنند، بلکه با جان مردم نیز بازی می‌کنند.

نسخه شماره ۱۴:

این نسخه مربوط به پسر بچه‌ای سه ساله است که به دلیل سرماخوردگی و سرفه نه چندان شدید به پزشک معالج مراجعه کرده است. پزشک بعد از معاینه وی، نسخه فوق را تجویز کرده است. نسخه شامل داروهای

ردیف	نام دارو	تعداد	توضیحات
۱	۱۱ Susp Ampicillin 125	۱۴	۱۸
۲	۲ Susp Cephalosin 125	۱۴	۱۹
۳	۱۹ Susp Difenhydramin	۱	۲۰
۴	۴ Susp Acetaminophen	۱	۲۱
۵	۵/ Tab Chlorpheniramine	۱	۲۲
مهر و امضاء داروخانه یا سایر مؤسسات تشخیصی		جمع کل	۸۴
مهر و امضاء و شماره نظام پزشکی پزشک		مهر بیمه شده	۱۰
مهر سازمان		مهر سازمان	۴۲

نسخه شماره (۱۴)

ردیف	نام دارو	تعداد	توضیحات
۱	R/ AP chl eriz col	۱	۱۸
۲	۱۹	۱۹	۱۹
۳	۲۰	۲۰	۲۰
۴	۲۱	۲۱	۲۱
مهر و امضاء داروخانه یا سایر مؤسسات تشخیصی		جمع کل	۸۴
مهر و امضاء و شماره نظام پزشکی پزشک		مهر بیمه شده	۱۰
مهر سازمان		مهر سازمان	۴۲

نسخه شماره (۱۳)

زیر است:

- ۱- شربت آمپی سیلین ۱۲۵ میلی گرمی، هر ۶ ساعت یک قاشق
  - ۲- شربت سفالکسین ۱۲۵ میلی گرمی، هر ۶ ساعت یک قاشق
  - ۳- شربت دی فن هیدرامین، هر ۸ ساعت یک قاشق مریاخوری
  - ۴- قطره استامینوفن، هر ۶ ساعت ۲۰ قطره
  - ۵- قرص سرماخوردگی اطفال، هر ۸ ساعت یک قرص
- باتوجه به وضع بیمار و اینکه علائم خاصی از عفونت بنا به گفته مادر طفل در او دیده نشده و تنها سرماخوردگی عامل مراجعه به پزشک بوده است، بهتر نبود قبل از تجویز آنتی بیوتیک، لزوم آن بیشتر مورد ارزیابی پزشک واقع میشد؟ چنانچه بیمار علائمی از وجود عفونت بروز میداد، آنتی بیوتیک آنهم فقط یک نوع آن تجویز میشد؟ باتوجه به اینکه بیماری حاد نبوده است، آیا تجویز دو شیشه شربت آنتی بیوتیک، آنهم با اثراتی نزدیک به یکدیگر، استفاده نابجا از سلاحی برنده نیست؟ و مصرف بی رویه دارو را دامن نمی زند؟

نسخه شماره ۱۵:

بیماری حدود ۳۵ ساله به دلیل عفونت مجاری ادراری و همچنین مختصری عفونت چشمی به پزشک مراجعه کرده و پزشک نسخه شماره ۱۵ که شامل اقلام زیر است را برای وی تجویز کرده است:

- ۱- قطره جنتامایسین روزی ۴ بار هر بار ۲ قطره در چشم
- ۲- آمپول تویرامایسین ۸۰ میلی گرمی روزی یک عدد
- ۳- آمپول آمیکاسین ۵۰۰ میلی گرمی روزی یک عدد
- ۴- قرص اوکرازپام یک بسته صد عددی که فاقد دستور مصرف است.

همانگونه که از نسخه پیداست، سه آنتی بیوتیک از دسته آمینوگلیکوزیدها برای بیمار تجویز شده است. در کتاب راهنمای داروهای ژنریک، ذیل تمام آنتی بیوتیکهای آمینوگلیکوزیدها چنین آمده است: «همراه با سایر آنتی بیوتیکهای نفروتوکسیک و نفروتوکسیک نبایستی مصرف شود» حال باتوجه به اینکه آمینوگلیکوزیدها، ممکن است سبب سمیت کلیوی و شنوائی (نفروتوکسیستی و اتوتوکسیستی) شوند، مصرف توأم آنها نه تنها توصیه نشده، بلکه منع هم شده است. با این اوصاف چنانچه پزشک مربوطه تنها به کتاب راهنمای داروهای ژنریک که معمولاً در دسترس تمامی پزشکان است، مراجعه می کردند، شاید چنین تجویزی نمی نمودند. باتوجه به اینکه بطلان چنین تجویزی کاملاً محرز است، بایستی به این همکار گرامی عرض کنیم: آقای دکتر! مریض

سازمان خدمات درمانی	
سال ۷۰	روز ۳
وهای صلح جمهوری اسلامی ایران	
نام بیمار: [Redacted]	
درجه و نام خانوادگی سرپرست: [Redacted]	
نام پزشک معالج: [Redacted]	شماره: ۷۳۰۳۸
رض بریال	
۱۱۸۰	
۷۵۰	
۸ - ۷۳۵	
۸۱	
جمع	
۹۰۶	
مهر و امضاء دارو پخش	
مهر و امضاء پزشک معالج	
آزمایشگاه و رادیولوژی و شماره نظام پزشکی	
۸۱	

نسخه شماره (۱۵)

فوق برای خودکشی نزد شما نیامده که چنین نسخه‌ای بدست او داده‌اید. همچنین سیستم دارو درمانی مملکت بازیچه نیست، که اینچنین به بازی‌اش گرفته‌اید. و در آخر نیز تا مادامی که چنین نسخه‌هایی با این کیفیت صادر شده و به بیمار ارائه می‌گردد، نبایستی توقع داشته باشیم که مصرف بی‌رویه دارو سیر صعودی نداشته باشد.

نسخه شماره ۱۶:

این نسخه مربوط به دختر بچه‌ای حدود دو ساله است که بدلیل اسهال، توسط مادرش نزد پزشک برده شده و پزشک معالج نسخه زیر را برایش تجویز کرده است:

۱- پماد هیدروکورتیزون که ظاهراً بدلیل ادرار سوختگی بایستی به پاها مالیده شود.

۲- آمپول گارامایسین ۴۰ میلی (جنتامایسین) روزی

یک عدد

۳- شربت آموکسی سیلین ۱۲۵ میلی گرمی روزی ۴ قاشق

۴- قطره استامینوفن هر بار ۱۴ قطره

۵- شربت لوموتیل (دی فنوکسیلات) روزی ۴ بار

نکات قابل تذکر درباره این نسخه عبارت از:

۱- معمولاً در ادرار سوختگی‌ها حتی الامکان از کورتیکواستروئیدها استفاده نشده و از پمادهای محافظت کننده پوست استفاده میشود.

۲- دوز مصرفی آمپول جنتامایسین ۷/۵-۶ میلی گرم برای هر کیلوگرم (در ۳ دوز منقسم هر ۸ ساعت) بمدت ۷ تا ۱۰ روز است. لذا مصرف این دارو با وجود سمیتی که دارد بصورت یک تزریق ۴۰ میلی گرمی روزانه آنهم بمدت ۳ روز محلی از اعراب نداشته و جز هدر دادن دارو چیز دیگری نیست.

۳- شربت آموکسی سیلین معمولاً هر ۸ ساعت یکبار مصرف میشود که در این نسخه روزانه ۴ بار تجویز شده است.

۴- شربت دی فنوکسیلات در کودکان منع مصرف دارد، و به همین دلیل از طرح ژنریک حذف شده است. سئوالی که بایستی مطرح شود، اینست که آقای دکتر! شما با تخصص جراحی عمومی از آلمان غربی که روی مهرتان حک شده است، چگونه با بیمارستان اینچنین بازی می‌کنید؟ و آیا در آلمان هم چنین اجازه‌ای برای تجویز دارو به شما داده میشود؟

در انتها نیز بایستی این نکته تذکر داده شود که آیا بهتر نبود بجای اینهمه دارو آنهم با تجویزی اینچنین، از داروهای ساده‌تر درمان اسهال مثل O.R.S. استفاده میکردید، تا در عین طبابتی صحیح، به مصرف بی‌رویه دارو هم دامن نمی‌زدید؟

ادامه دارد

تاریخ	نام خانوادگی	نام و نام خانوادگی	تاریخ
۱۳۸۷/۱۰/۱۶	گارا	گارا	۱۳۸۷/۱۰/۱۶
No 3		No 3	
Amoxicillin		Amoxicillin	
Difenoxylate		Difenoxylate	
Carnotid		Carnotid	
جمع کل	هزینه	هزینه	هزینه
۲۲۲	۲۲۲	۲۲۲	۲۲۲
۴۸۶	۴۸۶	۴۸۶	۴۸۶
کارکنان دولت کنترل شود			

نسخه شماره (۱۶)